

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ประวัติผู้แต่ง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง สุขสันต์การเดินทาง
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

บัตริกรรมนักข่าวภาคสนาม

หมายเลข ๑ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ประวัติผู้แต่ง”

คำชี้แจง

๑. นักเรียนอ่านบัตริกรรมเรื่อง “ประวัติผู้แต่ง” และให้ข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวที่มาสัมภาษณ์

๒. เมื่อนักข่าวภาคสนามตั้งโต๊ะแถลงข่าว ให้ทำหน้าที่เติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องประวัติผู้แต่ง

พระสุนทรโวหาร (ภู่) หรือที่รู้จักกันว่า สุนทรภู่ มีนามเดิมว่า ภู่ เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๙ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) บิดามารดาแยกทางกันตั้งแต่สุนทรภู่ยังเล็ก บิดาไปบวชอยู่ที่บ้านเกิด คือ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ส่วนมารดาซึ่งเป็นชาวเพชรบุรีได้รับราชการเป็นพระนมในกรมพระราชวังหลัง สุนทรภู่จึงได้อยู่ที่พระราชวังหลังกับมารดา และได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กเล่าเรียนที่สำนักวัดชีปะขาว (วัดศรีสุดาราม ริมคลองบางกอกน้อย) มีความสามารถทางด้านภาษาและการแต่งบทกลอน เป็นกวี ผู้มีอารมณ์อ่อนไหว มักดื่มสุราจนเมามาย และแสดงความเจ้าชู้ แต่งเพลงกลอนเกี่ยวพาราสิผู้หญิงอยู่เสมอได้สมรสกับนางจัน

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) สุนทรภู่ได้เข้ารับราชการตำแหน่งขุนสุนทรโวหาร และตำแหน่งจางวาง (ตำแหน่งข้าราชการระดับผู้กำกับกรม) ในกรมพระอภัยมณี (ทำหน้าที่ด้านเอกสารสำคัญ ในราชสำนัก) ได้รับพระกรุณาจากรัชกาลที่ ๒ เป็นอย่างมาก โปรดให้เป็นกวีที่ปรึกษาในการพระราชนิพนธ์ สุนทรภู่จึงได้เข้าเฝ้าฯ อยู่เป็นนิจ ได้เลื่อนยศเป็นหลวงสุนทรโวหาร แต่ด้วยนิสัยเดิมที่ชอบเที่ยวเล่น ดื่มสุรา ประกอบกับอารมณ์ร้อน ทำให้สุนทรภู่มีเรื่องทะเลาะวิวาทหลายครั้ง จนถึงขั้นต้องโทษจำคุกอยู่พักหนึ่ง

เมื่อสุนทรภู่พ้นโทษจำคุกได้ไม่นานก็สิ้นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) สุนทรภู่ได้รับความลำบากเป็นอย่างมาก ถูกถอดยศในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๓) จึงออกบวชเมื่ออายุประมาณ ๔๑ ปี ที่วัดราชบูรณะ ต่อมาถูกขับไล่ออกจากวัดเพราะถูกสงสัยว่าทำผิดบางประการ สุนทรภู่จึงออกเดินทางไปนมัสการพระบรมสารีริกธาตุ ที่วัดภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗๓ ได้แตงนิราศภูเขาทองซึ่งนับว่าเป็นนิราศที่ยอดเยี่ยมที่สุดเรื่องหนึ่ง หลังจากนั้นกลับมาอยู่ที่วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร วัดเทพธิดารามวรวิหาร และวัดพระเชตุพน-วิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร เมื่อถึงปลายรัชกาลที่ ๓ สุนทรภู่จึงได้กลับมาทำงานอภัยมณีอีกครั้ง ในอุปการะของพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว (เมื่อครั้งทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์) และกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ (พระเจ้าลูกเธอในรัชกาลที่ ๓)

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม

หมายเลข ๑ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ประวัติผู้แต่ง” (ต่อ)

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔) เมื่อสุนทรภู่อายุประมาณ ๖๖ ปี หลังจากพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเข้าพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว (ดำรงตำแหน่งเสมอพระเจ้าแผ่นดิน) ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสุนทรภู่ให้เป็นเจ้ากรมอาลักษณ์ฝ่ายพระบรมราชวัง มีบรรดาศักดิ์เป็นพระสุนทรโวหาร ถือเป็นตำแหน่งสูงสุดในชีวิตราชการของสุนทรภู่

สุนทรภู่ถึงแก่กรรมในสมัยรัชกาลที่ ๔ ปี พ.ศ.๒๓๙๘ รวมอายุได้ ๗๐ ปี ถือเป็นรัตนกวีสี่แผ่นดิน ผู้มีผลงานหลากหลาย ล้วนแต่มีลักษณะเด่นเฉพาะตัวในเรื่องการใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่คงความงดงามด้วยสัมผัสในอันแพรวพราว แต่งด้วยสุภาพขัด ข้อคิดเตือนใจในการใช้ชีวิตไว้เสมอ จนได้รับการยกย่องจากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก และกำหนดให้วันที่ ๒๖ มิถุนายน ของทุกปีเป็นวันสุนทรภู่

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม

หมายเลข ๒ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ผลงานของสุนทรภู่”

คำชี้แจง

๑. นักเรียนอ่านบัตรกิจกรรมเรื่อง “ผลงานของสุนทรภู่” และให้ข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวที่มาสัมภาษณ์

๒. เมื่อนักข่าวภาคสนามตั้งโต๊ะแถลงข่าว ให้ทำหน้าที่เติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องประวัติผู้แต่ง

ผลงานของสุนทรภู่ มีทั้งหมด ๒๓ เรื่อง ดังนี้

- ประเภทนิราศ มี ๙ เรื่อง ได้แก่ นิราศเมืองแกลง นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง นิราศเมืองเพชร นิราศวัดเจ้าฟ้า นิราศอิเหนา นิราศสุพรรณ รำพันพิลาป และนิราศพระปฐม

- ประเภทนิทาน มี ๕ เรื่อง ได้แก่ โคบุตร พระอภัยมณี พระไชยสุริยา ลักษณะวงศ์ และสิงหไกรภพ

- ประเภทสุภาพคดี มี ๒ เรื่อง ได้แก่ สวัสดิรักษา และเพลงยาวถวายโอวาท

- ประเภทบทละคร มี ๑ เรื่อง คือ อภัยนุราช

- ประเภทบทเสภา มี ๒ เรื่อง ได้แก่ ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม และเสภาเรื่องพระราชพงศาวดาร

- ประเภทบทเห่กล่อม มี ๔ เรื่อง ได้แก่ จักรบรรพ์ กากี พระอภัยมณี และโคบุตร

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม

หมายเลข ๓ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ที่มาของนิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง

๑. นักเรียนอ่านบัตรกิจกรรมเรื่อง “ที่มาของนิราศภูเขาทอง” และให้ข้อมูลนักเรียนกลุ่มที่ทำหน้าที่นักข่าวที่มาสัมภาษณ์

๒. เมื่อนักข่าวภาคสนามตั้งโต๊ะแถลงข่าว ให้ทำหน้าที่เติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้องเรื่องประวัติผู้แต่ง

ที่มาของนิราศภูเขาทอง

สุนทรภู่แต่งนิราศภูเขาทองเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗๓ ในระหว่างเดินทางไปนมัสการพระบรมสารีริกธาตุที่วัดภูเขาทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ออกเดินทางโดยเรือจากวัดราชบูรณะ กรุงเทพฯ เมื่อถึงสถานที่ต่าง ๆ หรือพบเห็นสิ่งใดน่าสนใจก็ได้บรรยายไว้เปรียบเทียบกับความรู้สึกของตนเอง เนื่องจากในช่วงนั้น สุนทรภู่มากำลังได้รับความยากลำบาก มีความเศร้าใจ คิดถึงความหลังเมื่อครั้งยังรับราชการในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นิราศเรื่องนี้จึงแสดงอารมณ์ที่สะเทือนใจของสุนทรภู่ มีข้อคิดเกี่ยวกับสัจธรรมของชีวิตแฝงอยู่มากมาย รวมถึงสะท้อนภาพสังคมไทยสมัยก่อนได้อย่างดี

บัตรกิจกรรมนักข่าวภาคสนาม
หมายเลข ๔ นักข่าวภาคสนาม

คำชี้แจง

๑. นักเรียนทำหน้าที่เป็นนักข่าวภาคสนาม โดยห้ามอ่านหนังสือเรียนหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ รวมถึงสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาเรื่องนิราศภูเขาทองเด็ดขาด

๒. นักเรียนแบ่งหน้าที่สัมภาษณ์เพื่อนที่จับสลากได้หมายเลข ๑ - ๓ โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ๕ นาที ดังนี้

หมายเลข ๑ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ประวัติสุนทรภู่”

หมายเลข ๒ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ผลงานสุนทรภู่”

หมายเลข ๓ ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง “ที่มาของนิราศภูเขาทอง”

๓. เมื่อหมดเวลาสัมภาษณ์ให้นักเรียนจัดโต๊ะแถวกลาง นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อนกลุ่มหมายเลข ๑ - ๓ โดยเพื่อน ๆ ในแต่ละหมายเลขจะเติมเต็มข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อให้การแถวนี้มีข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด